

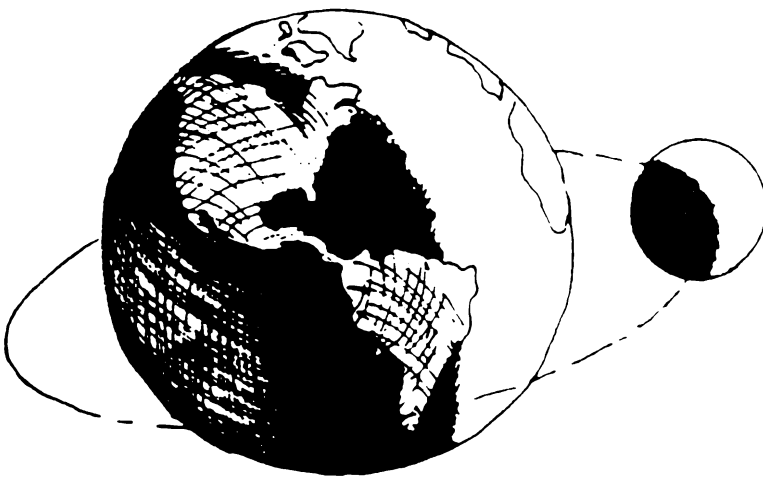
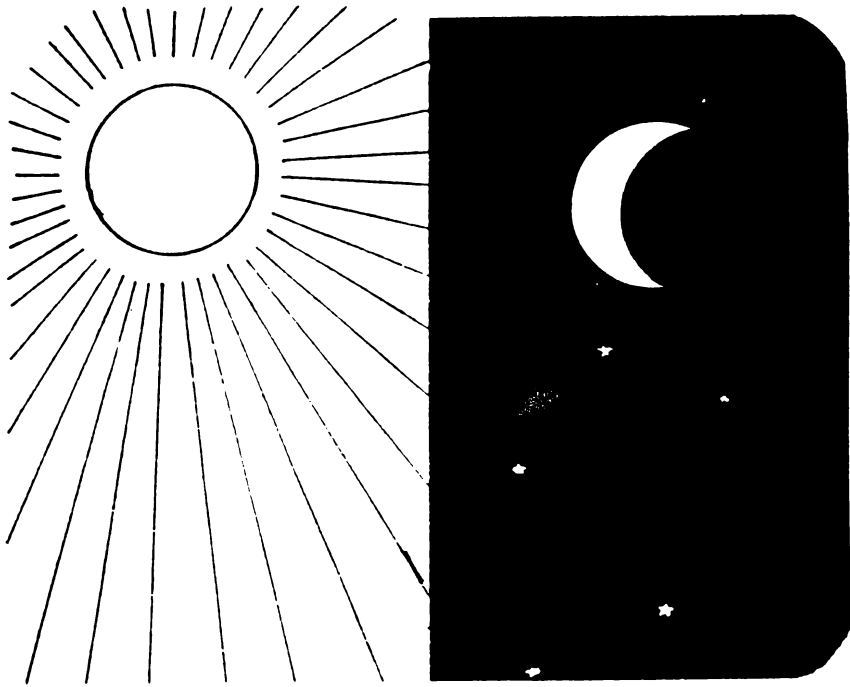
A decorative border with a repeating floral and vine pattern in black and white, framing the central text.

Riosi

ma

umérole

remónisi

Riosi 'Ma Umérole Remónisi

Riosi senebí bejtégame ju alemi pami rehuagáchimi, 'ligue tase o'nógame ju alué Riosi, aminami tase eyégame. Aminami tase siné o'chérigame ju, aminami tase siné mucumeli ju. Alué Riosi 'sile nehuá alué hue'cá tábiri napu equí tábiri nerú jemi huijchmoba. Abiena nehuale rayénili, mechátiri, so'pilitiri, gahuítiri.

Abiena nehuale alué ángele anilime, 'ligue bilé alué ángele 'hue semati nile, 'ligue 'hue rióchame gayénale alué bilé. 'Ligue alué ángele 'hue chátiri 'nátili cha'pile, 'hue se'huínáriga 'nátale alué Riosi 'yuga. Abé najteme nínele alué Riosi me'tagá alé rehuagachi ajtígame.

'Ligue alué Riósica alequere 'ma mabule alé pa rehuagáchica alué ángele gunarume. Abiena alué uchéjare ángele 'ma mabule napu 'hue cha nocame nílechigó. Riósica tase a'reme ju bilé ralámuli alarigá 'natásachigó, sayega alué Riosi, tase elime ju napurigá a'bé asimela alué Riosi 'yuga.

Alué ángele napu hua'lula nínele alué Riosi 'yuga, 'ligue jípeco pe remónisi ju alué. Alué ángele chati 'nátame síligará chati nóchili o'huina 'ya siné jena gahuichí.

¿Chonigá alué remónisica 'ma mabúlruche Riósita pa rehuagáchica?

Alesico alué Riosi nehuale bilé rió, a'ligue bilé muquí. Rioca Arani anilime nile, 'ligue alué muquica Eba rehuégame nile. 'Ligue jipe ejperégame ralámuli jena gahuichí alué ocá ralámuli napu alué Riosi nehuale 'ya bajchárahue, alué cúchila nírigará ramué. Recó alué hue'cá ralámuli se'huinati ra'íchame que mapu nígame ju alué ra'íchili hualijío, yolí, grinco, tepehuano, mayo, abiena suhuábaga napu equí riógame niru jena huijchimoba alé 'mi 'hue mejcá riógame abiena chigó rejimá cará.

Alué Riósica napu a'ligue nehuasa alué ocá ralámuli Arani 'ligue Eba, alahuá ajchéligará napurigá 'la ajágame nima. 'Ligue alué ocá ralámuli 'hue a'lá semáriga bijchíguime níligará alué Riosi nila ra'íchili rejcholi. 'Ligue alué remónisi abiena nahuíligará alué ocá ralámuli, alé napu mochile ejperega. 'Ligue alué remónisica 'hue ilíligará nasibúlia alué rejcholi Riosi nila oyérame cachi alué ocá ralámuli Arani 'ligue Eba.

'Ligue arigá umébale, alequere alarigá nocale alué ocá ralámuli 'ma sayerale alué Riosi alé rehuagachi ajtígame, apiguiti alué remónisi nulalila nalina abé a'lá galéligame alué ralámuli.

'Ligue alué Riósica 'yabé bajchabé 'hue a'lá sébili ruhuíligue alarigá iquiméo alué ralámuli alarigá noquisácá, suhuiméráe pe a'quinana, chati nóchigoricá alué Riosi 'yuga. Aminami tase monámara alé rehuagachi alué ocá ralámuli suhuisá jena huijchimoba. 'Ligue alué ralámuli pe nejubapi o'chérigame a'chigóriga nocáligará. Pe alué remónisi 'natálila nalina abé a'lá galérá, alequere 'hue chati nóchame cará suhuábaga ralámuli jemi gahuichí riógame. Pe alué ocá ralámuli Arani 'ligue Eba chojquila níligará sineco alarigá nocagá alué ralámuli, gahuéliga alué Riosi nila rejcholi 'hue a'lá semati, alesico 'ma saila gayénale alué Riosi.

'Ligue jipe rahué alequere suhuábaga ralámuli gastigo narémará napu a'ligue suhuisá, pecha 'huesi ralámuli 'la a'cá ochéraráme, suhuábaga ralámuli hua'lu gastigo nígame cará. Alequere Riosi bo'né 'yama alué gastigo chátiri nóchiguiricá.

¿Chonigá sayérale alué hue'cá ralámuli Riosi 'yuga?

Alué Riósica 'hue hua'lú a'hualí nígame ju, alequere 'la me'limela alué Arani 'ligue alué Eba chátiri nochásaca alué Riosi 'yuga, tase 'la sébili olasa napurigá naquí bo'né Riosi. Abiena alué uchéjare ralámuli alarigá nochásachigo, abiena alarigá olama, alué abé a'quinana o'chérigame jemi gahuichí.

'Ligue alué Riósica 'hue a'lá rejcholi 'yagá mochile jena huijchimoba alué hue'cá ralámuli, napurigá 'hue a'lá sébili olama napurigá naquí bo'né. Bilé ajágame me'agá cónimará alué ralámuli chátiri nochasa, e'cali támará alué ajágame cóniga. 'Ligue alué Riósica narémoríle, 'ligue e'cámoríle alué chati nóchagame rió. Riosi cu 'hue 'la niraga etémoríle alué rió.

'Ligue alué Riósica tase bo'né ruyame que aníleco, pecha go'náliga aníleco alué go'ame ajágame me'lirúgame. Riósica pecha siné e'lohuime juco, pe se'núchigo tábiri ruyame que anile. Alué Riósica pe ruyeme que anile, a'quinana rahué alué a'bóe alué ralámuli jaré chati 'nátame alué Riosi 'yuga alué noquimérá alué Esusi me'á. 'Ligue alué 'ye pe bo'né Riosi alarigá elámará napurigá alarigá olahua alué Esusi. 'Ligue alué Riosi Esusi mucumérá alué ramué ralámuli nila gastigo bujegá. Alué re'quigá mucumérá alué Esusi. 'Ligue alué Esúsica me'ale ralámuli, nobi pe'huera mucúleco baquiá rahué. Aluéca pe jirétili nile alué gastigo bi'huigá síligará alué hue'cá ralámuli nila chati nóchame. 'Ligue alé sico a'quinana 'hue a'lá ganíliga etémoríle alué ralámuli napu semáriga naresa alué napu nuráligue bo'né. A'ligue cu alué bo'né Riosi ju cu bi'hueme alué hua'lú gastigo napu ramué nígame niru.

**¿Tachiri naquile alué Riosi
napurigá alué ralámuli semáriga 'natama?**

Hue'cá ralámuli tase bijchíguile napurigá aníligue alué Riosi, Riosi 'hue a'lá sébili ruhuile 'hue a'lá semáriga gu'írimia alué hue'cá ralámuli. Alué ralámuli tase bijchíguime alué Riosi nila ra'íchili rejcholi. Alueca abiena 'hue simele chati nocha, tase 'la nóchili Riosi níriga, Riosi nírica pe sairúgame nile alué napu nóchame nile alué ralámuli. Alué ralámuli tase oyérame Riosi pe chigoga járome nile, abiena 'yega ra'íchame, abiena hue'cá umuguí 'yuga ocome nile, abiena tase nirale Riosi nila rejcholi.

Alué ralámulica tase siné e'huale napurigá nulale Riosi, alequere alué bo'né Riosi me'ale alué hue'cá ralámuli jena huijchimoba ejperégame alué hua'lú ba'huite si'lírele. Pe u'cabi ralámuli tase suhuile, abiénachigo ejtebile alué pe u'cabi ajágame, apiguiti alué Riosi bo'né 'hue a'lá gu'írole alé bilena hua'lú bárcochi mo'á.

'Ligue alué ralámuli napu neyule alé ba'huí hua'lú bochichi jena gahuichí, alué ejtebígame pe u'cabi, hue'cá rahué a'quinana a'ligue hue'cá o'chérale alué ralámuli jena gahuichí. 'Ligue a'quinana abichigó 'hue chati nóchale alué ralámuli Riosi 'yuga. 'Ligue uchéchigo tase anáchale alué Riosi alarigá nocachi alué ralámuli. 'Lico hue'cá ra'íchili 'yale alué Riosi bo'né alué ralámuli alemi napahuica riógame, tase inámiligará 'lico, apiguiti 'ma se'huinati ra'ícharáme alué hue'cá ralámuli. Alequere hue'cá ra'íchili se'huinati nerúgará jipe rahué jemi gahuichí. Recó alarigá olárigue, alué ralámuli pe abichilubi siméligará chati nocha.

¿Chonigá hue'cá ralámuli me'ale Riosi?

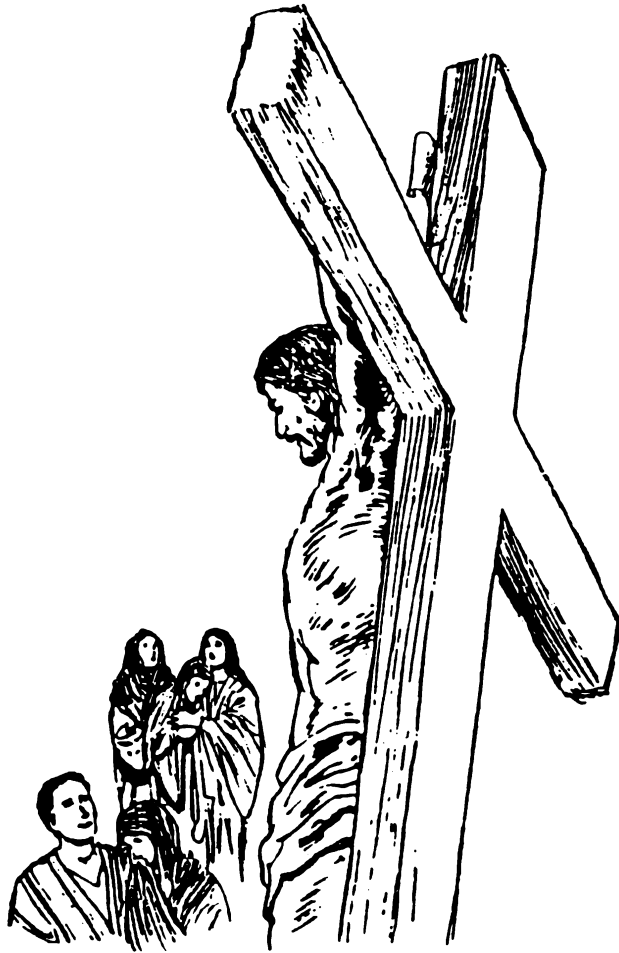

A'quinana rahué napu 'ligue sebasa rahueli, napurigá bo'né Riosi aníligue, 'lico regá iquile:

'Ye Riósica hua'lu a'hualí nígame cará, alequere panápuri ajtime ju, abiena eyéname ju. 'Ligue alué Esusi nahuale jena gahuichí napurigá u'tá tohuí niraga alarigá ochérale, apiguite alué bo'né Riosi alarigá eláligame. Riósica bochíguimi ajtime cará jemi huijchimoba, abiena alé pami rehuagáchimi. 'Ligue alué Esusi pe alué Riosi quéricará, alué hua'lú a'hualí nígame jena huijchimoba. Alequere alué hua'lula Riosi 'hue a'lá semáriga gu'írole jena huijchimoba ajtíguichi, eyénachi, alequere 'hue a'lá semáriga ra'íchame nile alué Esusi. Alequere 'hue a'lá semáriga jirétele hue'cá ralámuli Riosi nila rejcholi, 'ligue hue'cá 'la bijchíguile alué ra'íchili, semáriga benile. Esusi tase siné nóchale alué Riosi sayega, aminami tase sayégame nile alué hue'cá ralámuli jena gahuichí riógame. Senebí 'hue a'lá sébili olame nile alué hue'cá ralámuli 'yuga abiena alué Riosi. Tase napurigá ramué ralámuli, tase alarigá nile alué Esusi.

'Ligue bo'né Riosi alarigá elale napurigá cha'piboa alué Esusi alué ralámuli cha nocámete. 'Ligue alué Esusi 'hue a'lá sébili machile me'liboli ca alé bilena gulusichi ujchagá.

¿Chirigá nahuale Riosi jena huijchimoba?

Alué ralámuli tase galeme Riosi cha'pile alué Esusi, 'ligue cha'pisá a'ligue 'hue huejpisole. Abiena aquichípale alé banalachi ayóniga, gahuéliga, 'ligue arigá 'ma me'ale alarigá chibi olagá, asíriga resí olagá me'ale alé gulusichi ujchagá.

'Ligue alué remónisica 'hue ra'sá 'láligará alarigá oliachi alué Esusi. 'Ligue 'ma mucusáca alué Esusi, 'ligue hua'lula ganámoríle alué remónisi. 'Ligue alué remónisica tase machile hue'cá ralámuli 'hue a'lá galeo. Aminami Riosi 'la lisensia 'yao napurigá me'liboa alué bo'né inolá Esusi anilime apiguiti Esúsica mucuméráme alué hue'cá ralámuli nila gastigo bujegá, napu 'hue cha nocagá ejperégame ju jena gahuichí hue'cá ralámuli, abiena alué napu jipe 'hue cha nocogá riógame ju jemi.

**¿Chirigá machiá 'hue a'lá galeo
alué Riosi hue'cá ralámuli?**

Hua'lula Riosi tase a'rele napurigá alué Esusi tase hue'cá rahué bo'imela mucugá alé napu gatéliru bilena resoquí. Pe baquiá rahué cachi cu ajchale, alesico cu uché 'yasa a'rele alué alahuá a'hualí. Napu 'ligue cu asísisa a'ligue eyénale napuyeri níligue, 'la rió niraga. 'Ligue hue'cá rió 'yuga ra'íchale cu asísisa Esusi, regá anile: Alué ralámuli napu chátiri nóchame ju, 'ligue 'la bijchiá bijchíguisa alué Esusi síliga bujea alué gastigo, 'ligue alué Esusi bujesa 'ligue alué ralámuli tase narema alué gastigo. 'Ligue alué Riosi 'ma bujesa alué resiti 'nátili napu 'nátaga járome ju alué ralámuli remónisi nila 'nátili, 'ligue cu 'hue a'lá 'nátame nícala alué Riosi 'yuga, 'la oyérama alué Riosi nila rejcholi.

'Ligue alué ralámuli tase siné cóguime nícala alué ajágame alué Riosi. Napu 'ligue bilé e'cali tania tase alarigá nocame nímará. Elegá alué ralámulica 'hue a'lá bijchíguime nímará chirigá síliga alué Esusi 'hue a'lá semáriga gu'iria hue'cá ralámuli, abiena 'hue a'lá semáriga narémará napurigá nulá alué Esusi. 'Ligue alué Esusi 'ma hue'cá ra'íchili rejcholi ruyesa alué hue'cá ralámuli, 'ligue alé pa rehuagachi simile.

Riósica 'ma umériligame alué remónisi.

¿Riosi chirigá umérole alué remónisi?

Riosi 'ma umériligará alué remónisi, 'ligue alequere alué 'nátili remónisi 'natálila tase nígame nima alué ralámuli. Pe elegá alué Riosi nalina 'natálila oyérame nima alué hue'cá ralámuli. Alarigá 'la tase chátiri nochama alué ralámuli hue'cá jemi gahuichí riógame. Abiénachigo hue'cá ralámuli 'hue ganílime juco alué remónisi nochálila nóchaga, chati nóchili, alué ralámuli chati nóchame pe alué remónisi gompaniérola ju.

Hue'cá ralámuli júcuru tase 'la bijchíguime alué bilé ralámuli ruhuichí alué rejcholi alué Riosi nila rejcholi, pe gahuélime ju alué ra'íchili. 'Ligue alué ra'íchili napu ruhuime ju Riosi ra'ichálila 'hue a'lá sébili ruhuime ju alarigá iquiámeca ta bijchíguilia alué ra'íchili. Pe Riosi saila nihua ta bijchíguilia alué ra'íchili rejcholi.

Hue'cá ralámuli tase 'la sébili bijchigui alué Riosi 'hue a'lá sébili gatéliga napurigá alué hue'cá ralámuli tase bijchíguima alué remónisi nila ra'íchili.

**¿Chonigá jaré ralámuli
alué remónisi gompaniérola ganánili?**

Riósica 'la ma'chígame ruhuí, napu 'ligue alué ralamuli tase gayénachi a'rea alué remónisi 'natálila a'rea, senebí nocha alué resiti nóchili. A'huágame cha'piruga mochígará alué ralámuli alué remónisite. 'Ligue 'la bijchígasaca a'lico 'la tase alarigá mochima alué hue'cá ralámuli. 'La bijchígama alué Esusi jena huijchimoba nahuáliga alué hue'cá rejcholi Riosi nila ruyémia. Nahuale alué Esusi jena gahuichí apiguiti cha nerúligame alué remónisi nila 'natálila jena huijchimoba, alué cu bujémia nahuale alué Esusi, napurigá tase alequé 'nátaga ejperélama ralámuli jena huijchimoba.

'Hue a'lá nirásaca alué ralámuli napurigá 'sile Jesusi, 'ligue 'hue a'lá semáriga e'came ju recó chati nóchagame cachi 'yabeco, 'ligue 'hue 'la semáriga eteme ju Riosi alué ralámuli.

Riósica ajcheme ju alué bo'né alahuala alé bilé ralámuli sulálachi alué ralámuli napu 'hue 'la bijchíguime ju napurigá 'sile Esusi. 'Ligue alué Riosi Alahuala alé ralámuli sulálachi asibasa a'ligue tase siné ma'chínime ju. 'Ligue alué ralámuli 'ma alué alahuá ajchágame alé sulachí, alueca ta'mé resiti nóchame nima, aminami 'hue a'lá semáriga nirame nima alué Riosi. Sébili olama napurigá naquí bo'né Riosi. 'Ligue alarigá nochásaca alué bilé rió, 'ligue alué Riósica 'hue a'lá ra'sálagá etema alué rió. 'Ligue aminami tase cheri cará recó alué ralámuli tase cónie alué ajágame me'agá. Pe elegá 'hue a'lá sébili oliá alué Riosi nila rejcholi alarigá 'hue a'lá sébili cará.

Alarigá oliaca 'hue a'lá ganíliga asimérá alué Riosi ramué 'yuga, apiguiti ramué ralámuli 'ma alué Riosi Alahuala mochígame nihua alé sulachí, a'ligue bi'lepi 'nátame Riosi nila rejcholi, alué naquí Riósica.

Napu 'ligue bilé pagótigame mucusá alué Riosi 'hue a'lá semáriga oyérame, 'ligue si'né simérá alé pa rehuagachí napu bejté Riosi, apiguiti 'hue a'lá bi'huígame sulégame nímaráme, tase nígame gastigo. Alequere Riosi 'hue a'lá narema alé rehuagachí, alé bejtélama alué Riosi 'yuga senebí rahué, 'hue a'lá ganíliga tase siné nayuca.

**¿Churigá nochátecoba napurigá Riosi
'la nejima rejcholi semati bo'né nila?**

Dios le ganó a diablo

en el idioma ralámuli de la Baja Tarahumara
del estado de Chihuahua, Mexico

1992 (revisado)

Dibujos bíblicos usados con permiso de
David C. Cook Foundation